

T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI

ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ

İSLAM'DA ÇOCUK EĞİTİMİ DERSİ

ÖĞRETİM PROGRAMI

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ

2025

İÇİNDEKİLER

1. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARI	4
1.1. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ TEMEL YAKLAŞIMI	4
1.2. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ VİZYONU	4
1.3. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GENEL AMAÇLARI	5
2. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ İSLAM'DA ÇOCUK EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI	5
2.1. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ İSLAM'DA ÇOCUK EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI	5
2.2. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ İSLAM'DA ÇOCUK EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR	6
2.3. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ İSLAM'DA ÇOCUK EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÜNİTE, ÖĞRENME ÇIKTISI SAYISI VE SÜRE TABLOSU	12
2.4. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ İSLAM'DA ÇOCUK EĞİTİMİ DERSİ KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI	12
2.5. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ İSLAM'DA ÇOCUK EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI	13
3. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ İSLAM'DA ÇOCUK EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NA AİT ÜNİTELER	16

1. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARI

1.1. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ TEMEL YAKLAŞIMI

Anadolu imam hatip lisesi meslek dersleri öğretim programları, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında geliştirilmiştir. Bu modelde yer alan beceri ve değerler; soyut fikir ve karmaşık süreçleri eyleme dönüştürürken gerçekleştirilen zihinsel faaliyetlerle birlikte bireyin kendisi ve çevresiyle olumlu ilişkiler kurabilmesi, duygularını yönetebilmesi ve sağlıklı bir benlik geliştirebilmesi için gerekli olan yeterlilikleri ifade eder. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, ülkemizin eğitim sisteminde önemli değişiklikler yapmayı hedefleyen bir dönüşümdür. Anadolu imam hatip lisesi meslek dersleri öğretim programlarının da bu dönüşüme uyum sağlaması amaçlanmaktadır. Bu bağlamda Anadolu imam hatip lisesi meslek dersleri öğretim programlarının temel yaklaşımı Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni'nde yer alan temel ilkelere uygun olarak şekillenmektedir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne göre geliştirilen Anadolu imam hatip lisesi meslek dersleri öğretim programları öğrencilerin

- Bütüncül öğrenme yaklaşımı içerisinde dinî bilgileri öğrenmenin yanında mesleki beceriler, sosyal sorumluluk bilinci, millî ve kültürel değerlere bağlılık ile çağın gerektirdiği bilgi ve becerileri kazanmalarını;
- İslam'ın adalet, saygı, sorumluluk, merhamet gibi evrensel değerlerini temel alarak bu değerlere bağlı ve topluma faydalı bireyler olarak yetişmelerini;
- Mesleki hayata ve yükseköğretime en iyi şekilde hazırlanmalarını sağlayacak bilgi ve becerileri kazanmalarını;
- İlmî düşüncüyü benimsemelerini, araştırma yapma becerileri geliştirmelerini ve bilgiye ulaşma yollarını öğrenmelerini;
- Günümüz teknolojilerini etkin bir şekilde kullanabilen, sistem okuryazarlığı düşüncesini benimsemiş bireyler olarak yetişmelerini;
- Millî birlik ve beraberlik duygusunu güçlendirerek vatan sevgisi ve millet bilincine haiz, manevi değerlere bağlı bireyler olarak yetişmelerini hedefler.

Yukarıda belirtilen hususların somut olarak ortaya çıkması için öğretim programlarında

- Kur'an-ı Kerim, hadis, fıkıh, tefsir, kelam, akait gibi temel İslam bilimlerine ait bilgilerin kavramsal beceriler ve alan becerilerinin sunduğu imkânlar doğrultusunda incelenmesi ve araştırılması;
- Dinler tarihi, İslam kültür ve medeniyeti gibi sosyal bilimler alanına giren konuların İslam dünyası ve Türkiye bağlamında irdelenmesi;
- Arapçanın hem dinî metinleri anlama hem de iletişim kurma aracı olarak kullanılabilmesi;
- Öğrencilere mesleki alanda gerekli olan bilgi ve becerilerin yanı sıra problem çözme, iletişim, ekip çalışması gibi yetkinliklerin kazandırılmasına hizmet edecek yaklaşımlara ağırlık verilmektedir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında hazırlanan Anadolu imam hatip lisesi meslek dersleri öğretim programları, öğrencilerin hem dinî bilgi ve değerlere hem de çağın gerektirdiği bilgi ve becerilere sahip, topluma faydalı bireyler olarak yetişmelerini hedeflemektedir. Bu sayede öğrenciler hem mesleki hayatlarında hem de yükseköğretimde başarılı olabileceklerdir.

1.2. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ VİZYONU

Mesleki din eğitiminin vizyonu; Anadolu imam hatip lisesi mezunlarının yükseköğretim süreçlerine katılmaya hazır, dinî hizmetleri ifa edebilecek yeterliliğe sahip, "yetkin ve erdemli insan" olma yolunda gelişimlerini sürdüren öğrenciler olarak yetişmelerini sağlamaktır.

1.3. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GENEL AMAÇLARI

Anadolu imam hatip lisesi meslek dersleri öğretim programlarının amacı, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde belirtilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ve 32. maddesinde belirtilen imam hatip liselerinin tanımı ile Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne uygun olarak

- İslam dininin inanç, ibadet ve ahlak esaslarını içselleştiren;
- İslam'ın temel kaynaklarını tanıyan;
- İslam dinine mensup olmanın huzur ve mutluluğunu hisseden;
- Dini doğru anlama ve dinî meselelere çözüm üretmede İslam'ın temel kaynaklarına başvurabilen;
- Hz. Muhammed'i (sav) örnek alan;
- İbadetlerle ilgili uygulama becerisi ve alışkanlığına sahip;
- Dünya ahiret dengesini kurabilen;
- Ahlaki olgunluğa erişmiş;
- İnceleyen, araştıran, analitik düşünen ve edindiği bilgiler ışığında akli ve nakli delilleri kullanarak problemlere çözüm üretebilen;
- Din hizmetleri uygulama becerisi kazanan;
- Toplumu din konusunda aydınlatan ve toplumun dinî bilgilerle ilgili ihtiyaçlarına cevap verebilen bireyler yetiştirmektir.

2. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ İSLAM'DA ÇOCUK EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

2.1. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ İSLAM'DA ÇOCUK EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI

Anadolu İmam Hatip Lisesi İslam'da Çocuk Eğitimi Dersi Öğretim Programı'nın geliştirilmesinde Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Beceriler Çerçevesi kullanılmıştır. Bu modelde yer alan kavramsal beceriler, bireyin soyut fikirlerini ve karmaşık süreçleri eyleme dönüştürürken zihinsel faaliyetlerinin bir ürünü olarak gerçekleştirilen eylemleri; sosyal-duygusal öğrenme becerileri ise bireyin kendisi ve çevresi ile olumlu ilişkiler kurabilmesi, duygularını yönetebilmesi, empati yapabilmesi ve sağlıklı bir benlik geliştirebilmesi için gerekli olan becerileri ifade eder. Eğilimler zihinsel, duygusal ve duyuşsal nitelikleri ile kişinin bilgi, beceri ve tutumlarını düzenleyen zihinsel örüntülerdir. Alan becerileri; kavramsal becerileri ve/veya alana özgü bütünsel becerileri ve bu becerilerin süreç bileşenlerini de kapsayacak şekilde yapılandırılmıştır. Beceri temelli öğrenme; öğrencilerde öğrenme süreci içerisinde kazanılması, geliştirilmesi ve hayata aktarılması tasarlanan bilgi, tutum ve beceriler bütünüdür ifade etmektedir. Bu bağlamda temel becerileri ön planda tutarak öğrenme sürecinde öğrencilerin aktif katılımını teşvik eden ve öğretmen rehberliğine imkân veren, öğrencilerin araştırma yapabileceği, keşiflerde bulunabileceği, çözüm ve yaklaşımlarını paylaşarak tartışabilecekleri ortamların sağlanmasının önemi vurgulanmıştır. Anadolu İmam Hatip Lisesi İslam'da Çocuk Eğitimi Dersi Öğretim Programı'nda benimsenen beceriler çerçevesi; kavramsal beceriler, eğilimler, din eğitimi ve öğretimi alan becerileri, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, erdem-değer-eylem çerçevesi, sistem düşüncesi ve okuryazarlık becerilerini kapsayan bütüleştirici bir yaklaşımla oluşturulmuştur. Programın temeli; temel eğitim düzeyindeki din kültürü ve ahlak bilgisi dersleri ile 9. Sınıf temel dinî bilgiler dersi öğretim programıyla yatay ve dikey bütünlük sağlayan, içerik tekrarı kaçınan, sade ancak derinlikli bir öğrenme deneyimi sunacak şekilde tasarlanmıştır. Bu kapsamda program, öğrencilerin hem bilişsel ve duyuşsal gelişimlerini desteklemeyi hem de edindikleri becerileri günlük yaşam pratikleriyle ilişkilendirebilmelerini benimsemektedir. Anadolu İmam Hatip Lisesi Çocuk Gelişimi Bölümü öğrencileri için tasarlanan 'İslam'da Çocuk Eğitimi Dersi Öğretim

Programı', çocuk gelişimi alanı ile İslami temel prensipleri (öğretileri) bütünleştirerek ele almayı ve bu iki disiplini akademik bir yaklaşımla harmanlayarak öğrencilere kapsamlı bir eğitim sunmayı amaçlamaktadır.

Anadolu İmam Hatip Lisesi İslam'da Çocuk Eğitimi Dersi Öğretim Programı'nın temel hedeflerinden biri, öğrencilere adalet, sorumluluk ve saygı gibi temel değerleri kazandırarak erdemli bireyler yetiştirmektir. Program kapsamında, bireysel huzurun sağlanması için mahremiyet, çalışkanlık ve saygı değerleri; aile ve toplum huzuru için sorumluluk, aile bütünlüğü, sevgi, vatanseverlik, yardımseverlik ve dürüstlük değerleri; yaşanabilir çevre oluşturulması için ise merhamet değeri öne çıkarılmıştır. Bu çok boyutlu yaklaşım, bireyin iç dünyasından toplumsal ilişkilerine ve çevresel etkileşimlerine uzanan bütüncül bir karakter eğitimi sunmayı hedeflemektedir. *Anadolu İmam Hatip Lisesi İslam'da Çocuk Eğitimi Dersi Öğretim Programı'nın* içerik çeşitliliğini artırmak ve öğrenme deneyimini zenginleştirmek amacıyla bilgi okuryazarlığı ve dijital okuryazarlık becerileri program geliştirme sürecine entegre edilmiştir.

Anadolu İmam Hatip Lisesi İslam'da Çocuk Eğitimi Dersi Öğretim Programı ile 1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde belirtilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları'na uygun olarak öğrencilerin

- İslam'ın çocuğa bakışını farkedebilmeleri,
- İslam'da çocuk eğitimine verilen önemi yorumlayabilmeleri,
- Ailenin çocuk eğitimindeki rolünü ve önemini açıklayabilmeleri,
- Gelişim alanlarını temel özellikleriyle tanıyabilmeleri,
- Çocukta iman, ibadet ve ahlak eğitimini örneklerle açıklayabilmeleri,
- Farklı yaş gruplarındaki çocukların inanç gelişim özelliklerini yorumlayabilmeleri,
- Çocuğun inanç gelişim özelliklerini etkileyen faktörleri inceleyebilmeleri,
- Çocuğun gelişimine göre inanç esaslarının öğretimini tatbik edebilmeleri,
- Çocuğun gelişim özelliklerine göre ibadet algısını açıklayabilmeleri,
- Yaş gruplarına göre ibadetlerin nasıl öğretilbileceğini örneklerle yorumlayabilmeleri,
- Çocukta ahlak gelişim dönemlerini açıklayabilmeleri,
- Çocuğun davranışlarını ahlak gelişimine göre örneklerle açıklayabilmeleri amaçlanmaktadır.

2.2. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ İSLAM'DA ÇOCUK EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR

- *Anadolu İmam Hatip Lisesi İslam'da Çocuk Eğitimi Dersi Öğretim Programı'nda* eğitim ve öğretim süreçleri; Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ile hedeflenen sağlam bir inanç temeline sahip, ahlaki sorumluluk geliştirmiş, yaşadığı topluma ve kültürel mirasına duyarlı öğrenci profiline uygun, millî ve manevi değerlerimizi tanıyan, geçmiş ve bugün arasında bağlantı kurarak geleceğe yön veren yetkin ve erdemli öğrencilerin yetiştirilmesine hizmet edecek şekilde planlanır ve yürütülür. Bu kapsamda sevgi, saygı, kardeşlik ve dostluk bağlarını güçlendiren; vatan, millet, bayrak, şehitlik, gazilik gibi millî birlik ve beraberliği pekiştiren değerlerin öğrencilerin zihninde güçlü bir şekilde yer etmesine özen gösterilir.
- *Anadolu İmam Hatip Lisesi İslam'da Çocuk Eğitimi Dersi Öğretim Programı'nda* ön değerlendirme ve köprü kurma süreçleri, TYMM'nin yapısı gereği esnek ifadelerle öneri niteliğinde verilmiştir. Ancak hazırlanacak tüm öğretim araç ve materyallerinde bu süreçlerin mutlaka gerçekleştirilmesi, uygulanması ve yapılandırılması esastır.
- *Anadolu İmam Hatip Lisesi İslam'da Çocuk Eğitimi Dersi Öğretim Programı*, beceri temelli olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede kitap yazımında ve öğrenme-öğretme yaşantılarında programda yer verilen becerilerin, süreç bileşenleri-

nin, değerlerin, eğilimlerin ve anahtar kavramların bütüncül bir şekilde kazandırılmasına özen gösterilir.

- *Anadolu İmam Hatip Lisesi İslam'da Çocuk Eğitimi Dersi Öğretim Programı*nda "İçerik Çerçevesi" bölümünde konu başlıkları belirlenmiştir. Konu alt başlıkları, "öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri" ve "öğrenme-öğretme yaşantıları" esas alınarak oluşturulabilir.
- Ölçme ve değerlendirme yöntemleri öğrencilerin yeteneklerine, ihtiyaçlarına ve özel durumlarına göre süreç temelli olarak çeşitlendirilir. Öğrencilere bilgi ve becerilerin ölçülmesi ve değerlendirilmesinde ilgi çekici, günlük hayatla ilgili uzak ve yakın çevrede karşılaşılabilecek problemlere dair görevler verilir; yargılayıcı olmayan ve motive edici geri bildirimler sağlanır, dijital teknolojilerden yararlanılır.
- Her ünite için en az bir performans görevinin verilmesi ve uygulanması esas alınmıştır. Her ünitenin öğrenme kanıtları bölümünde de söz konusu performans görevi ile ilgili açıklamalara yer verilmiştir.
- İzleme veya değerlendirme amacıyla yapılan öğrenci çalışmalarına ve değerlendirme formlarına EBA portfolyoda yer verilebilir.
- Zenginleştirme ve/veya destekleme uygulamaları, sınıftaki farklı öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verebilecek şekilde planlanır. Zenginleştirme ve/veya destekleme bölümündeki içeriklere ders kitaplarında yer verilmez, bu bölüm ihtiyaç duyulması hâlinde e-içerik olarak verilebilir.
- Türkçemizin doğru ve etkili kullanılmasına, öğrencilerin söz varlığının ve dil becerilerinin geliştirilmesine özen gösterilir.
- *Anadolu İmam Hatip Lisesi İslam'da Çocuk Eğitimi Dersi Öğretim Programı*nda ve ders kitabında alana özgü kelime, kavram ve tamlamalar, Talim ve Terbiye Kurulu Mütalaası ile uygulamaya konulan "Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Kavramları Yazım Kılavuzu"nun Ek-1 örneğine göre yazılır. İlgili kılavuz ve ekinde bulunmayan alana özgü kelime, kavram ve tamlamaların yazımında ise kılavuzda belirtilen ilke ve esaslara uyulur.
- Programda her bir ünite için kullanılacak süre ve ünitelerin işleniş sırası belirlenmiştir. Bununla birlikte zümre öğretmenlerince öğrenci seviyesi ve çevre şartlarına uygun planlama yapılabilir.
- Öğrenme-öğretme yaşantılarında çevre faktörlerine, eğitim ortamına, öğrencilerin gelişim düzeylerine, genel kültür ve dinî bilgi seviyelerine göre onları aktif kılan yöntem, teknik ve stratejiler kullanılır.
- Programda öğrencilere kazandırılması hedeflenen becerilerin gerçekleşmesi için çevre imkânları ölçüsünde öğrencilerin dinî (cami, medrese), tarihî ve kültürel mekânları yerinde tanımaları sağlanır.
- Okuryazarlık becerilerinin kazandırılmasında farkındalık, işlevsellik ve eylemsellik düzeyleri dikkate alınır.
- Öğretim programında yer verilen bilgi, beceri ve değerlerin öğrencilere kazandırılabilmesi için farklı öğretim materyalleri kullanılabilir. Ayrıca telif haklarına riayet ederek interaktif öğretim materyallerinden, güvenilir ve geçerli genel ağ kaynaklarından yararlanılır.
- İçerik çerçevesinde yer alan ayet ve surelerin anlamları verilirken Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından hazırlanan meal ve tefsirlerden, Diyanet İşleri Başkanlığı'na ait görsel, işitsel ve dijital materyallerden yararlanılabilir.
- Beceri temelli öğretim sürecinde tanılayıcı, biçimlendirici ve düzey belirleyici ölçme ve değerlendirme uygulamalarının yapılmasına dikkat edilir.

Programlar Arası Bileşenler

*Anadolu İmam Hatip Lisesi İslam'da Çocuk Eğitimi Dersi Öğretim Programı*nda yer alan "sosyal-duygusal öğrenme becerileri", "değerler" ve "okuryazarlık becerileri" bütünlük bir şekilde Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni'ne uygun olarak kullanılmış; öğrenme-öğretme uygulamalarında bu unsurların nasıl kullanılacağına dair örneklerle yer verilmiştir.

Programın yapılandırılmasında benimsenen bütüncül eğitim yaklaşımı, öğrencilerin akademik yeterliliklerinin yanı sıra Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi'ni, sistem okuryazarlığını ve sosyal-duygusal öğrenme becerilerini desteklemeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda öğrenme süreçleri; bilgi edinme, beceri kazanma, değer içselleştirme ve öğrenmeye karşı olumlu tutum geliştirme boyutlarını dengeli şekilde bütünleştirecek biçimde kurgulanmıştır. Programın temel hedeflerinden biri, öğrencilerin maddi ve manevi varlıklarını bir bütün olarak geliştirebilecekleri bütünleşik bir öğrenme ekosistemi oluşturmaktır.

İçerik Çerçevesi

- *Anadolu İmam Hatip Lisesi İslam'da Çocuk Eğitimi Dersi Öğretim Programı'nın* içerik çerçevesi bölümünde ünite kapsamındaki konuların ana başlıklarına yer verilmiştir. Programda içerik; öğrenme çıktılarından bağımsız birer bilgi yığını olarak değil öğrenmeyi gerçekleştirmek, öğrencilerin konuya ilişkin bilgi, beceri ve değer kazanmasını sağlamak için sistemli bir şekilde kullanılması gereken araçlar ve süreçte yararlanılacak konular olarak ele alınmaktadır. Ayrıca öğretim programının içeriğinde ele alınan konu başlıkları için öğrenme-öğretme uygulamaları da önerilmiştir.
- *Anadolu İmam Hatip Lisesi İslam'da Çocuk Eğitimi Dersi Öğretim Programı'nın* içerik çerçevesi, öğrencilerin ihtiyaçları ve güncel gelişmeler temel alınarak oluşturulmuş; konular, öğrencilerin gelişimsel özellikleri dikkate alınarak uygun yaş ve kademelere göre ele alınmıştır. Bununla birlikte öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerinin dikkate alınması amacıyla *Anadolu İmam Hatip Lisesi İslam'da Çocuk Eğitimi Dersi Öğretim Programı'nın* içeriği oluşturulurken hem önceki kademelerdeki ders içerikleri hem de ortaöğretim kademesindeki diğer derslerin içerikleri göz önünde bulundurulmuştur.

Anadolu İmam Hatip Lisesi İslam'da Çocuk Eğitimi Dersi Öğretim Programı, dört temel ünite üzerine yapılandırılmıştır.

- "İslam ve Çocuk" başlıklı birinci ünite, gelişim alanlarına ilişkin bilgi verilerek İslam'da çocuğun değeri ve ailenin çocuğun eğitimi ile ilgili sorumlulukları analiz edilmektedir.
- "Çocuk ve İnanç" başlıklı ikinci ünite, çocukta inanç gelişimini ve etkileyen faktörleri incelemesi, çocuğun gelişimine göre inanç esaslarının öğretimini tatbik edebilmesi amaçlanmaktadır.
- "Çocuk ve İbadet" başlıklı üçüncü ünite, çocuğun gelişim özelliklerine göre ibadet algısının incelenmesi ve ibadet öğretimiyle ilgili uygulamaların yaş gruplarına göre tatbik edilmesi amaçlanmaktadır.
- "Çocuk ve Ahlak" başlıklı son ünite, ahlaki gelişimin psiko-sosyal dinamikleri ile İslami değerlerin yaşa uygun içselleştirilme süreçleri irdelenmektedir.

Öğrenme Kanıtları

Anadolu İmam Hatip Lisesi İslam'da Çocuk Eğitimi Dersi Öğretim Programı'nın ölçme ve değerlendirme uygulamaları bölümünde ölçme amacına ve öğrenme çıktısına yönelik öğrenme kanıtları bulunmaktadır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrenme-öğretme sürecinin etkililiğinin anlaşılması için önemli bir rol oynamaktadır. Bu açıdan ölçme ve değerlendirme uygulamaları öğrenme-öğretme sürecinde öğrenci gelişiminin takip edilmesi ve uygulanan öğretim yöntemlerinin etkililiğinin belirlenmesine rehberlik edecek şekilde tasarlanmıştır. Bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulduğunda bütün öğrenciler için aynı derecede geçerli bir ölçme ve değerlendirme aracından söz etmek mümkün değildir. Bu nedenle öğrenci performansının belirlenmesi için çeşitli ölçme araç ve yöntemlerinden elde edilen birden fazla kanıta ihtiyaç duyulmaktadır.

- Programda öğrencilerin performanslarının dikkate alınıp değerlendirilebileceği, öğrenciyi öğrenmeye motive edecek, öğrenme-öğretme kuram ve yaklaşımlarıyla uyumlu, zamana ve öğrenciye göre esneklik gösterebilen ölçme ve değerlendirme araçları kullanılmıştır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları yapılandırılırken bu uygulamaların programın tüm bileşenleriyle uyum sağlamasına dikkat edilmiştir.
- Programda verilen öğrenme çıktılarına ilişkin en az bir öğrenme kanıtının sunulmasına çalışılmıştır. Değerler, eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme ve okuryazarlık becerileri öğrenme-öğretme uygulamalarının bir parçası olduğu ve içeriğe

dâhil edildiği için kanıtlar bölümünde bunlara ilişkin doğrudan ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerine yer verilmemiştir.

- Programda verilen ölçme ve değerlendirme araçları ve yöntemleri örnek niteliğindedir. Ölçme amacına ve öğrenme çıktısına uygun olmak koşuluyla farklı ölçme ve değerlendirme araçları kullanılabilir.
- Programda ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerinin çeşitliliğine önem verilmiş, bunlara yönelik önerilerde bulunulmuştur. Bu doğrultuda; açık uçlu, kısa cevaplı, eşleştirme, çoktan seçmeli, doğru-yanlış madde türleri, gözlem formları, kontrol listesi, dereceleme ölçekleri, dereceli puanlama anahtarları (rubrik), çalışma yaprakları ve yapılandırılmış grid gibi tamamlayıcı ölçme araçlarından yararlanılabilir. Ayrıca çıkış kartı, T diyagramı, karşılaştırma tabloları gibi araçlar ile performans görevi, proje ve yazılı-sözlü sınavlar kullanılabilir; öz, akran ve grup değerlendirme formları aracılığıyla öğrencilerin de değerlendirme sürecine etkin katılımı sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

- *Anadolu İmam Hatip Lisesi İslam'da Çocuk Eğitimi Dersi Öğretim Programı'nın* öğrenme-öğretme uygulamaları bölümünde öğrencilerin akademik, mesleki, sosyal-duygusal becerilerinin en üst düzeyde gelişiminin sağlanması amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda öğrenme çıktılarının yıl boyunca gerçekleştirilmesiyle ilgili farklı öğrenme ortamları, öğretim yaklaşımları ve materyallerinin kullanımına yönelik örnek uygulamalara yer verilmiştir. Öğrenci merkezli etkinlikler aracılığıyla öğrencilerden ders kapsamında edindiği bilgi, beceri ve değerleri çoklu bakış açısıyla ele almaları beklenmektedir.
- Öğrenme-öğretme uygulamalarında öğrencilerin hem bağımsız öğrenmelerine hem iş birliği içinde çalışmalarına imkân tanıyan öğretim stratejileri (sunuş, buluş ve araştırma-inceleme yoluyla öğretim) kullanılmalıdır. Bu stratejiler kapsamında anlatım, tartışma, örnek olay, problem çözme, drama, bireysel çalışma, grup çalışması, beyin fırtınası, gösteri, soru cevap, benzetim, eğitsel oyunlar, altı şapkalı düşünme, sözlü tarih, yerel tarih, müze gezisi, proje vb. öğretim yöntem ve teknikleri kullanılmalıdır. Bu bağlamda öğretim programının öğrenme-öğretme uygulamaları bölümünde örnek olması amacıyla çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerine de yer verilmiştir.
- Öğrenme ortamları ve öğretim yaklaşımlarıyla birlikte görsel, işitsel, görsel-işitsel ve teknoloji destekli vasıtalarla öğrencilerin ilgili becerileri kazanmaları sağlanmalıdır. Öte yandan öğrenme çıktılarıyla ilgili güncel konular, farklı tartışma teknikleri kullanılarak problem çözme, eleştirel düşünme, kanıt kullanma, karar verme ve araştırma becerileri ile ilişkilendirilerek sınıfa taşınmalıdır.
- Öğrenme-öğretme uygulamaları, öğrencilerin çevreleriyle daha fazla etkileşime girerek zengin öğrenme yaşantıları edinmelerine imkân sağlayacak şekilde kurgulanmıştır. Bu süreçte okul içi öğrenme ortamlarının (sınıflar, okul kütüphaneleri, laboratuvarlar, beceri ve tasarım atölyeleri, okul bahçeleri vb.) yanı sıra okul dışı öğrenme ortamlarından da (dinî ve tarihî mekânlar, kütüphaneler, müzeler, millî parklar, kültür merkezleri, bilim ve sanat merkezleri, okul öncesi kurumlar, araştırma enstitüleri, resmî ve özel kurum ya da kuruluşlar, sergiler vb.) olabildiğince yararlanılmalıdır. Uygun okul içi veya okul dışı öğrenme ortamlarının oluşturulmasında öğrenme çıktısının kapsamı, öğrenci özellikleri, okul imkânları ve ekonomiklik gibi belirleyici unsurlar göz önünde bulundurulmalıdır. Dijital öğrenme ortamları ve uygulamaları (EBA, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından geliştirilen dijital platformlar, MEB onaylı akıllı telefon ve tablet uygulamaları, çevrim içi paylaşım platformları vb.) ile ulusal ve uluslararası projeler imkânlar çerçevesinde öğrenme-öğretme süreçlerine dâhil edilmelidir. Bununla birlikte millî ve dinî günler, bayramlar, önemli olaylar ile belirli gün ve haftalardan yararlanılarak öğrencilerin millî ve manevi bilinçleri geliştirilmelidir.
- Öğrenme-öğretme uygulamalarında beceri öğretimine önem verilmiştir. Öğrenme çıktıları doğrultusunda kavramsal beceriler, okuryazarlık ve sosyal-duygusal öğrenme becerileriyle birlikte ele alınan alan becerileri; içeriğin öğrenciler tarafından öğrenilmesi sırasında kullanılacak öğretim kuram, model, strateji, yöntem, teknik ve materyaller ile ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerinin belirlenmesinde önemli rol oynar. Örneğin yorumlama becerisinde kullanılacak ölçme ve değerlendirme araçları ile bilgi toplama becerisinde kullanılacak araçlar farklılık gösterecektir.
- Öğrenme-öğretme uygulamalarında kavram öğretimine yönelik etkinlikler önemsenmiştir. Programda soyut içeriği

somutlaştırmak, olası kavram yanılgısı ve kargaşasının önüne geçmek, üst düzey akademik başarı sağlamak, doğru anlama ve öğrenmeye yardımcı olmak gibi nedenlerle kavram öğretim materyallerinin kullanılması istenmektedir. Bu sebeple öğrenme-öğretme uygulamalarında öğrenme çıktılarına ve öğrenci özelliklerine uygun olarak kavram haritası, kavram ağı, anlam çözümleme tablosu, kavram bulmacası, kavram karikatürü ve kavramsal değişim metni gibi materyallere yer verilmesi önerilmiştir.

- Öğrenme-öğretme uygulamalarında değerler öğretimine yönelik çalışmalara yer verilmiştir. Öğrenme-öğretme sürecinde değerlerin öğrencilere kazandırılması, uygun yer ve zamanda bu değerlerin edinilmesini sağlayacak yaşantıların oluşturulması ve öğrencilerin bu yaşantılara aktif olarak katılmasıyla gerçekleştirilmelidir. Öğrenme çıktılarıyla ilişkili olarak sunulan değerler dışında okul çevresindeki toplumsal ve kültürel özellikler ile öğrenci özellikleri gibi değişkenleri göz önünde bulundurarak öğretim programı kapsamında sunulan diğer değerlerin kazandırılmasına da öncülük edilmelidir. Programdaki değerlere uygun öğrenme-öğretme uygulamaları oluşturmanın yanında öğrencilerde değerlerin içselleştirilmesine de dikkat edilmeli, değerler eğitiminde farklı yaklaşımlardan yararlanılmalıdır.
- Öğrenme-öğretme uygulamalarında öğretmenler; gerektiğinde öğrencilere kaynaklık eden bir "uzman", öğrencilerin kendi öğrenmelerini izlemeye ve yönlendirmeye yardımcı bir "rehber" olmalı ve uygun öğrenme ortamlarını sağlamada etkin görev üstlenmelidir. Öğretmenler, öğrenme çıktısına uygun köprü kurmalı; öğretim kuram, model, strateji, yöntem ve tekniğini belirlerken hem öğrencilerin bütüncül gelişimlerini hem de öğrenmelerin kalıcı ve etkili bir şekilde gerçekleşmesini sağlamak amacıyla öğrenme-öğretme süreçlerini zenginleştirmelidir. Bu doğrultuda öğrenme çıktılarına ve öğrenci özelliklerini dikkate almak suretiyle öğretmenler; harita, resim, fotoğraf, musiki, minyatür, hat, edebiyat, mimari, tiyatro, sinema gibi unsurlar ile geleneksel ve/veya modern sanat ürünlerini kullanmalıdır. Ayrıca öğretmenler öğrenme çıktılarına uygun olarak anı, biyografi, gezi yazısı, hikâye, makale, tarihî roman, şiir, deyiş ve tiyatro gibi edebî türlerden faydalanmalıdır.
- Geleneksel ve çağdaş öğretim strateji, yöntem ve tekniklerinin yanı sıra altı şapkalı düşünme, düşün-eşleş-paylaş, eğitsel oyun, drama, görüş geliştirme ve istasyon gibi alternatif öğretim tekniklerinden de yararlanılmalıdır. Bununla birlikte program uygulanırken Türk dilinin doğru, etkili ve güzel kullanımı çerçevesinde ders içeriğine uygun kitap listeleri belirlenmeli; bu kitapların okunması konusunda öğrenciler özendirilmelidir.
- Öğrenme-öğretme uygulamalarının gerçekleştirilmesinde temel dinî kaynakların kullanılması önemlidir. Bu bağlamda öğrenme-öğretme uygulamalarında içerik çerçevesinin daha iyi aktarımına imkân veren ayet meallerine ve hadislere yer verilmelidir. Ayet, ayet mealleri ve hadis metinleri seçiminde Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından hazırlanan kaynaklar esas alınmalı, bunun yanı sıra literatürde kabul gören eserlere başvurulmalıdır. Ancak bu kaynaklar kullanılırken telif hakları ve etik kuralları göz önünde bulundurulmalıdır. Özellikle dijital kaynakların kullanımı hususunda Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen kurallara uyulmalıdır.

Farklılaştırma

- *Anadolu İmam Hatip Lisesi İslam'da Çocuk Eğitimi Dersi Öğretim Programı'nda* farklılaştırma bölümü, her öğrencinin kendine özgü yetenek, ilgi ve öğrenme stillerini tanıyarak kapsayıcı bir eğitim ortamı oluşturmak amacıyla hazırlanmıştır. Bu bölüm ders kitaplarında yer almayacaktır. Bu bölümde öğrencilerin bireysel farklılıkları ile esnek gruplandırma, sürekli değerlendirme ve uyarlama yaklaşımlarının ön plana çıkarılması hedeflenmektedir.
- Program, okul içi ve okul dışı uygulamalarda öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve davranışsal gelişimleri ile bireysel farklılıkları dikkate alınarak yapılandırılmıştır. Bu nedenle program uygulanırken özel ihtiyaçları olan ve akranlarına göre farklı özellikleri olan öğrenciler için gereken esneklik gösterilmeli; öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçları doğrultusunda etkinlikler hazırlanmalı ve planlamalar yapılmalıdır.
- Farklılaştırma, zenginleştirme ve destekleme bölümlerinden oluşmaktadır. Zenginleştirme, akranlarına göre daha ileri düzeyde olan öğrencilerin potansiyellerini en üst düzeye çıkarabilmek için önerilerin bulunduğu kısımdır. Destekleme ise öğrenme-öğretme uygulamalarında zorluk yaşayan öğrencilere gerekli ek zaman ve desteğin verilebilmesi için önerilerin sunulduğu bölümdür. Programda zenginleştirme kapsamında mevcut öğrenme-öğretme uygulamaları üzerine "konu, öğrenme-öğretme süreci ve ölçme ve değerlendirme" açısından daha üst düzey etkinlikleri gerektiren

bir yapı kurgulanmıştır. Desteklemede ise mevcut öğrenme-öğretme uygulamalarına göre sadeleştirilmiş bir içerik belirlenmiş, konulara yönelik ek kaynaklara ve açıklamalara yer verilmiş, öğrencilerin bireysel olarak yapabilecekleri basit düzeyde etkinliklerin yanında öğretmeni ve akranlarıyla birlikte gerçekleştirebilecekleri orta düzeyde etkinlikler tasarlanmıştır.

2.3. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ İSLAM'DA ÇOCUK EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÜNİTE, ÖĞRENME ÇIKTISI SAYISI VE SÜRE TABLOSU

ÜNİTE	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. İslam ve Çocuk	4	22	31
2. Çocuk ve İnanç	3	18	25
3. Çocuk ve İbadet	2	14	19
4. Çocuk ve Ahlak	2	14	19
Okul Temelli Planlama*	-	4	6
Toplam	11	72	100

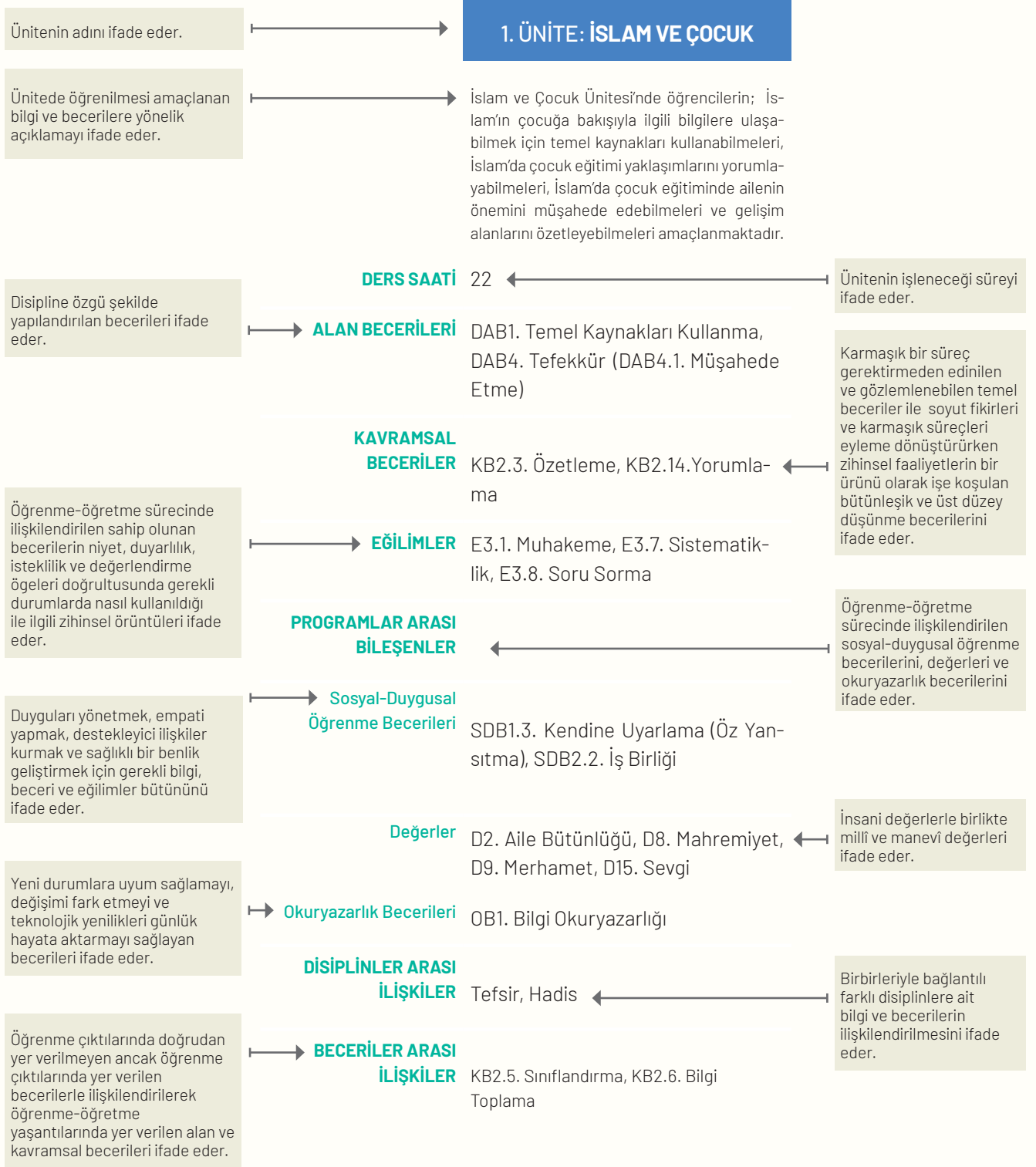
* Zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan çalışmalar (okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları vb.) için ayrılan süredir. Çalışmalar için ayrılan süre, eğitim öğretim yılı içinde planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir.

2.4. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ İSLAM'DA ÇOCUK EĞİTİMİ DERSİ KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI

DERS KİTABI	FORMA SAYISI	KİTAP EBATLARI
İslam'da Çocuk Eğitimi Dersi	8-10	19,5 cm X 27,5 cm

2.5. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ İSLAM'DA ÇOCUK EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

Anadolu İmam Hatip Lisesi İslam'da Çocuk Eğitimi Öğretim Programı'nda dört ünite yer almaktadır. Ünitelerin yapısı ve bu yapıya ilişkin açıklamalar şematik olarak aşağıda sunulmuştur.

Öğrenme yaşantıları sonunda öğrenciye kazandırılması hedeflenen bilgi ve becerileri ifade eder.

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

İÇE.1.2. İslam'ın çocuğa bakışıyla ilgili bilgilere ulaşabilmek için temel kaynakları kullanabilme

a. İslam'ın çocuğa bakışıyla ilgili ayetlere ulaşmak için Kur'an-ı Kerim meallerine başvurur.

b. İslam'ın çocuğa bakışıyla ilgili hadislerle ulaşmak için hadis kaynaklarına başvurur.

Ders kodu
Ünite Numarası
Öğrenme çıktı numarası

Öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilen beceriye ait süreç bileşenlerini ifade eder.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

İslam'ın Çocuğa Bakışı
İslam'ın Çocuk Eğitimine Yaklaşımı
İslam'da Çocuk Eğitiminde Ailenin Önemi
Çocuk Gelişim Alanları

Öğrenme sürecinde ele alınan konulara ilişkin sınırları ifade eder.

Disipline ait başlıca genelleme, ilke, anahtar kavramlar, semboller vb. ifade eder.

Anahtar Kavramlar

aile, çocuk, eğitim, gelişim

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

İslam ve Çocuk Ünitesi'nin öğrenme çıktıları; kısa cevaplı, açık uçlu sorular, yapılandırılmış grid, sanal pano, bülten panosu, puanlama anahtarı, dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

Öğrenme çıktılarının değerlendirilmesi ile uygun ölçme ve değerlendirme araçlarını ifade eder.

Performans görevi: Öğrencilerden, İslam düşünce geleneğinde çocuk eğitimine ilişkin temel yaklaşımları analiz etmeleri istenir. Öğrencilerin; Gazali, İbn Miskeveyh, Zernuci, Kınalızade Ali Çelebi, İbni Haldun ve İbni Sina gibi klasik dönem İslam âlimlerinin eserlerinden seçilen metinler üzerinden karşılaştırmalı inceleme yaparak bulgularını sunum yoluyla paylaşmaları beklenir. Hazırlanan sunum dereceli puanlama anahtarı ve/veya öz değerlendirme formlarıyla değerlendirilebilir.

Öğrenme çıktıları, eğilim, programlar arası bileşenler ve öğrenme kanıtları arasında kurulan ve anlamlı ilişkilere dayanan öğrenme-öğretme sürecini ifade eder.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin, İslam'ın çocuğa verdiği değere, çocuğun gelişiminde ve eğitiminde ailenin önemini bildikleri kabul edilmektedir.

Önceki öğrenme-öğretme süreçlerinden getirildiği kabul edilen bilgi ve becerileri ifade eder.

Yeni bilgi ve becerileri öğrenmek için sahip olunması gereken ön bilgi ve becerilerin değerlendirilmesini ifade eder.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin, İslam'ın çocuğa verdiği değer, çocuğun gelişiminde ve eğitiminde ailenin önemi hakkında bilgi düzeylerini belirlemek için açık uçlu, kısa cevaplı veya çoktan seçmeli sorular sorulabilir.

Köprü Kurma

Öğrencilere, Hz. Peygamber'in çocuğa yaklaşımını örneklediren hadisîşerif (Ebu Davud, "Edeb", 69.) verilebilir. Hadisîşeriften hareketle ailelerin çocuklarına nasıl yaklaşması gerektiğiyle ilgili sorular yöneltilerek günlük yaşamla bağlantı kurulabilir.

Mevcut bilgi ve beceriler ile edinilecek bilgi ve beceriler arasında bağlantı oluşturma sürecinin yanı sıra edinilecek bilgi ve beceriler ile günlük hayat deneyimleri arasında bağ kurmayı ifade eder.

Hedeflenen öğrenci profili ve temel öğrenme yaklaşımları ile uyumlu öğrenme-öğretme yaşantılarının hayata geçirildiği uygulamaları ifade eder.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

İÇE.1.1

"Sorumluluk üç kişiden kaldırılmıştır: Akli erinceye kadar mecnundan, uyanıncaya kadar uyuyandan ve ergenliğe ulaşınca kadar çocuktan." (Ebu Davud, "Hudûd", 17.) hadis-i şerifi verilerek çocukların masum ve günahsız olduğuna, ergenlik çağına kadar dinî yükümlülükleri olmadığına dikkat çekilir. İslam'da çocuk kavramı -tıfıl, sabi, gayri mümeyyiz, mümeyyiz vb.- ve haklarına -Yüce Allah'ın lütfu olarak görülme, yaşama, süt emme, güzel isim ve terbiye hakkı vb.- vurgu yapılır. Öğrencilerden, İslam'ın çocuğa bakışı ile ilgili ayet ve hadisleri araştırmaları istenir (**KB2.6**). Öğrenciler, İslam'ın çocuğa bakışıyla ilgili aradığı ayet ve hadisleri bulur. Öğrenciden, bulduğu ayetleri ve hadisleri yorumlamaları istenir (**OB1**). Öğrenciler, ayet ve hadislerle göre İslam'ın çocuğa bakışını belirler. İslam'da çocuğun değeri, hakkı, eğitimi gibi konular bağlamında ayet ve hadisleri içeriklerine göre sınıflandırır (**KB2.5**). Öğrenciler, anlam çözümleme tablosu hazırlayarak ayet mealleri ve hadisler doğrultusunda İslam'ın çocuğa bakışıyla ilgili çıkarım yapar (**E3.1**). Çıkarımlarıyla ilgili rapor hazırlamaları istenebilir. Öğrencilerin, ayet ve hadislerle ilgili yaptığı çıkarımlarla İslam'ın çocuğa bakışına yer vermeleri sağlanır (**D15.1**). Rapor dereceli puanlama anahtarıyla değerlendirilebilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında kısa cevaplı, açık uçlu sorular ve tanılayıcı dallanmış ağaç kullanılabilir.

Öğrenme profilleri bakımından farklılık gösteren öğrencilere yönelik çeşitli zenginleştirme ve desteklemeye ilişkin öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.

FARKLILAŞTIRMA Zenginleştirme

Öğrenciden Kur'an-ı Kerim, hadis ve İslam âlimlerinin fikirlerinden hareketle çocuğun hak ve sorumluluklarıyla ilgili WEB2.0 araçlarıyla sunum hazırlaması istenebilir. Bu çalışmayla öğrencinin; çocuğun aile, toplum ve eğitimdeki yerini Kur'an-ı Kerim ayetleri ve hadislerle temellendirmesi sağlanabilir.

Akranlarından daha ileri düzeydeki öğrencilere genişletilmiş ve derinlemesine öğrenme fırsatları sunan, onların bilgi ve becerilerini geliştiren eğitim yaklaşımlarını ifade eder.

Destekleme

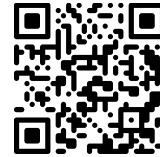
Öğrenciye, Hz. Peygamber'in çocuklara yönelik tutumunu yansıtan örnek bir metin verilir. Öğrencinin şefkat, sabır ve adalet gibi temel değerleri örnek üzerinden açıklaması istenebilir.

Öğrenme sürecinde daha fazla zaman ve tekrara ihtiyaç duyan öğrencilere ortam, içerik, süreç ve ürün bağlamında uyarlanmış yollar sunmayı ifade eder.

Öğretmenin ve programın güçlü ve iyileştirilmesi gereken yönlerinin öğretmenlerin kendileri tarafından değerlendirilmesini ifade eder.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ İSLAM'DA ÇOCUK EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NA AİT ÜNİTELER

1. ÜNİTE: İSLAM VE ÇOCUK

İslam ve Çocuk Ünitesinde öğrencilerin; İslam'ın çocuğa bakışıyla ilgili bilgilere ulaşabilmek için temel kaynakları kullanabilmeleri, İslam'da çocuk eğitimi yaklaşımlarını yorumlayabilmeleri, İslam'da çocuk eğitiminde ailenin önemini müşahade edebilmeleri ve gelişim alanlarını özetleyebilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 22

ALAN BECERİLERİ DAB1. Temel Kaynakları Kullanma, DAB4. Tefekkür (DAB4.1. Müşahade Etme)

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.3. Özetleme, KB2.14.Yorumlama

EĞİLİMLER E3.1. Muhakeme, E3.7. Sistematiçlik, E3.8. Soru Sorma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.3. Kendine Uyarlama (Öz Yansıma), SDB2.2. İş Birliğı

Değerler D2. Aile Bütünlüğü, D8. Mahremiyet, D9. Merhamet, D15. Sevgi

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Tefsir, Hadis

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.5. Sınıflandırma, KB2.6. Bilgi Toplama

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

İÇE.1.1. İslam'ın çocuğa bakışıyla ilgili bilgilere ulaşabilmek için temel kaynakları kullanabilme

- İslam'ın çocuğa bakışıyla ilgili ayetlere ulaşmak için Kur'an-ı Kerim meallerine başvurur.
- İslam'ın çocuğa bakışıyla ilgili hadislerle ulaşmak için hadis kaynaklarına başvurur.

İÇE.1.2. İslam'da çocuk eğitimi yaklaşımlarını yorumlayabilme

- İslam'da çocuk eğitimi yaklaşımlarını inceler.
- İslam'ın çocuk eğitimi yaklaşımlarını bağlamdan kopmadan dönüştürür.
- İslam'da çocuk eğitimi yaklaşımlarını doğru bir şekilde ifade eder.

İÇE.1.3. İslam'da çocuk eğitiminde ailenin önemini müşahade edebilme

- İslam'da çocuk eğitiminde ailenin önemiyle ilgili merak ettiklerini belirler.
- İslam'da çocuk eğitiminde ailenin önemi hakkında soru sorar.
- İslam'da çocuk eğitiminde ailenin önemini inceler.
- İnceleme sonuçları hakkında çıkarım yapar.

İÇE.1.4. Gelişim alanlarını özetleyebilme

- Gelişim alanları ile ilgili çözümleme yapar.
- Gelişim alanları ile ilgili sınıflandırma yapar.
- Gelişim alanlarını kendi cümleleriyle yorumlar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

İslam'ın Çocuğa Bakışı
İslam'ın Çocuk Eğitimine Yaklaşımı
İslam'da Çocuk Eğitiminde Ailenin Önemi
Çocuk Gelişim Alanları

Anahtar Kavramlar aile, çocuk, eğitim, gelişim

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

İslam ve Çocuk Ünitesi'nin öğrenme çıktıları; kısa cevaplı, açık uçlu sorular, yapılandırılmış grid, sanal pano, bülten panosu, puanlama anahtarı, dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans görevi: Öğrencilerden, İslam düşünce geleneğinde çocuk eğitime ilişkin temel yaklaşımları analiz etmeleri istenir. Öğrencilerin; Gazali, İbn Miskeveyh, Zernuci, Kınalızade Ali Çelebi, İbni Haldun ve İbni Sina gibi klasik dönem İslam âlimlerinin eserlerinden seçilen metinler üzerinden karşılaştırmalı inceleme yaparak bulgularını sunum yoluyla paylaşmaları beklenir. Hazırlanan sunum dereceli puanlama anahtarı ve/veya öz değerlendirme formlarıyla değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin, İslam'ın çocuğa verdiği değeri, çocuğun gelişiminde ve eğitiminde ailenin önemini bildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilerin, İslam'ın çocuğa verdiği değer, çocuğun gelişiminde ve eğitiminde ailenin önemi hakkındaki bilgi düzeylerini belirlemek için açık uçlu, kısa cevaplı veya çoktan seçmeli sorular sorulabilir.

Köprü Kurma Öğrencilere, Hz. Peygamber'in çocuğa yaklaşımını örneklediren hadisîşerif (Ebu Davud, "Edeb", 69.) verilebilir. Hadisîşeriften hareketle ailelerin çocuklarına nasıl yaklaşması gerektiğiyle ilgili sorular yöneltilecek günlük yaşamla bağlantı kurulabilir.

Öğrenme-Öğretme İÇE.1.1

Uygulamaları

"Sorumluluk üç kişiden kaldırılmıştır: Akli erinceye kadar mecnundan, uyanıncaya kadar uyuyandan ve ergenliğe ulaşınca kadar çocuktan." (Ebu Davud, "Hudûd", 17.) hadisîşerifi verilerek çocukların masum ve günahsız olduğuna, ergenlik çağına kadar dinî yükümlülükleri olmadığına dikkat çekilir. İslam'da çocuk kavramı -tıfıl, sabi, gayri mümeyyiz, mümeyyiz vb.- ve haklarına -Yüce Allah'ın lütfu olarak görülme, yaşama, süt emme, güzel isim ve terbiye hakkı vb.- vurgu yapılır. Öğrencilerden, İslam'ın çocuğa bakışı ile ilgili ayet ve hadisleri araştırmaları istenir (**KB2.6**). Öğrenciler, İslam'ın çocuğa bakışıyla ilgili aradığı ayet ve hadisleri bulur. Öğrenciden, bulduğu ayetleri ve hadisleri yorumlamaları istenir (**OB1**). Öğrenciler, ayet ve hadislerle göre İslam'ın çocuğa bakışını belirler. İslam'da çocuğun değeri, hakkı, eğitimi gibi konular bağlamında ayet ve hadisleri içeriklerine göre sınıflandırır (**KB2.5**). Öğrenciler, anlam çözümleme tablosu hazırlayarak ayet mealleri ve hadisler doğrultusunda İslam'ın çocuğa bakışıyla ilgili çıkarım yapar (**E3.1**). Çıkarımlarıyla ilgili rapor hazırlamaları istenebilir. Öğrencilerin, ayet ve hadislerle ilgili yaptığı çıkarımlarla İslam'ın çocuğa bakışına yer vermeleri sağlanır (**D15.1**). Rapor dereceli puanlama anahtarıyla değerlendirilebilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında kısa cevaplı, açık uçlu sorular ve tanılayıcı dallanmış ağaç kullanılabilir.

İÇE.1.2

Çocuk eğitiminin; doğumla başlayıp hayat boyu devam eden bir süreç olduğu, temelinde sevgi, şefkat ve merhametin olması gerektiği vurgulanır. Lokman suresinin 13-19. ayetlerinde geçen Hz. Lokman'ın oğluna verdiği öğütlerle ilgili sorular yöneltilecek dikkat çekilir. Öğrencilere; Kur'an-ı Kerim, Hz. Peygamber ve İslam âlimlerinin -Gazali, İbni Miskeveyh, İbni Haldun, Kınalızade Ali Çelebi vb.- çocuk eğitimine ilişkin yaklaşımlarını içeren bilgi kartları verilir. Öğrenciler, bilgi kartlarından hareketle İslam'ın çocuk eğitimi yaklaşımlarını inceler (**D9.2, D15.4**). Öğrenciler, Kur'an-ı Kerim'de çocuk eğitim metodu, Hz. Peygamber'in çocuğa yaklaşımı, İslam âlimlerinin çocuk terbiyesiyle ilgili görüşlerini içeren afiş hazırlayarak İslam'ın çocuk eğitimi yaklaşımlarını bağlamdan kopmadan dönüştürür (**SDB1.3**). Öğrenciler, hazırladıkları afiş sergileyerek İslam'da çocuk eğitimi yaklaşımlarını doğru bir şekilde ifade eder. Afiş kontrol listesi ile değerlendirilebilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında kısa cevaplı, açık uçlu sorular ve düşün-eşleş-paylaş kullanılabilir.

İÇE.1.3

Çocuğun, Yüce Allah'ın bir emaneti olduğu ve daha anne karnında bir birey olarak kabul edildiği vurgulanır. "Bir baba, evlâdına güzel terbiyeden daha güzel bir miras bırakamaz." (Tirmizî, "Birr", 33.) hadisîşerifi verilerek çocuğun eğitiminde anne baba davranışlarının önemine dikkat çekilir. Çocuğun dinî ve ahlakî eğitiminde ailenin ilk kurum olduğu belirtilir. Ailede, mahremiyet eğitime ve çocukta hayâ duygusunun gelişimine değinilir (**D8.3**). Öğrenciler, İslam'da çocuk eğitiminde ailenin önemiyle ilgili merak ettiklerini belirler. İslam'da çocuk eğitiminde ailenin önemiyle ilgili sorular hazırlar. Öğretmen rehberliğinde İslam'da çocuk eğitiminde ailenin önemi hakkında soru sorar (**E3.8**). Bu süreçte soru-cevap yöntem ve tekniği kullanılabilir. Anne Babanın çocuğuna karşı görev ve sorumluluklarıyla ilgili -hamilelik öncesi ve dönemi, doğum sırası ve sonrası vb.- bilgi kartları verilir. Öğrenciler, İslam'da çocuk eğitiminde ailenin önemini inceler (**D2.1**). Öğrencilerin, İslami çocuk eğitiminde ailenin önemiyle ilgili deneme yazmaları istenerek inceleme sonuçları hakkında çıkarım yapmaları sağlanır. Deneme dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir. Ölç-

me ve değerlendirme uygulamalarında kısa cevaplı, açık uçlu sorular ve düşün-eşleş-paylaş kullanılabilir.

İÇE.1.4

Çocuk gelişiminin anne karnında başlayarak ömür boyu devam ettiği ve bu sürecin çok yönlü olup ilahi bir düzen içinde aşama aşama ilerlediği vurgulanır. "Aynı gün doğmalarına rağmen iki çocuğun konuşma, yürüme ve kendi kendine yemek yeme becerilerini farklı zamanlarda kazanmaları nasıl açıklanabilir?" şeklindeki sorularla dikkat çekilir. Gelişimle ilgili temel kavramların, ilkelerin ve gelişimi etkileyen faktörlerin bilinmesinin, sağlıklı birey yetiştirmede doğru yaklaşım ve yöntemlerin belirlenmesinde etkili olduğu açıklanır. Öğrencilere gelişim alanlarıyla -fiziksel, bilişsel, sosyal-duygusal, dil, ahlak- ilgili bilgi kartları verilir. Öğrencilerden verilen bilgileri kullanarak zihin haritası hazırlaması istenebilir. Öğrenciler, gelişim alanları ile ilgili çözümleme yapar. Sınıf öğretmen rehberliğinde gruplara ayrılır. Her grup bir gelişim alanını seçer. Gelişim alanlarıyla ilgili örnek olaylar verilir. Gruplar, örnek olayları kullanarak gelişim alanlarıyla ilgili sınıflandırma yapar **(E3.7, SDB2.2)**. Öğrenme eksiklikleri ve kavram yanlışları hakkında geri bildirim verilir. Öğrenciler, gelişim alanlarını kendi cümleleriyle yorumlar. Öğrencilerin yorumlarını bülten panosunda sergilemeleri istenebilir. Bülten panosu kontrol listesiyle değerlendirilebilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında kısa cevaplı sorular, açık uçlu sorular ve yapılandırılmış grid kullanılabilir.

Öğrencilerden performans görevi olarak İslam düşünce geleneğindeki çocuk eğitime ilişkin temel yaklaşımların analiz edilmesi istenir. Gazali, İbn Miskeveyh, Zernuci, Kınalızade Ali Çelebi, İbni Haldun ve İbni Sina gibi klasik dönem İslam âlimlerinin eserlerinden seçilen metinler üzerinden karşılaştırmalı bir inceleme yapmaları ve bunu sunumla paylaşmaları istenir. Hazırlanan sunum dereceli puanlama anahtarı ve/veya öz değerlendirme formlarıyla değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrenciden Kur'an, hadis ve İslam âlimlerinin fikirlerinden hareketle çocuğun hak ve sorumluluklarıyla ilgili WEB2.0 araçlarıyla sunum hazırlaması istenebilir. Bu çalışmayla öğrencinin; çocuğun aile, toplum ve eğitimdeki yerini Kur'an ayetleri ve hadislerle temellendirmesi sağlanabilir.

Destekleme Öğrenciye, Hz. Peygamber'in çocuklara yönelik tutumunu yansıtan örnek bir metin verilerek öğrencinin şefkat, sabır ve adalet gibi temel değerleri örnek üzerinden açıklaması istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. ÜNİTE: ÇOCUK VE İNANÇ

Çocuk ve İnanç Ünitesi'nde öğrencilerin; çocukta inanç gelişim özelliklerini yorumlayabilmeleri, çocuğun inanç gelişimini etkileyen faktörleri müşahade edebilmeleri ve çocuk gelişim dönemlerine göre inanç esaslarının öğretimini tatbik edebilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 18

ALAN BECERİLERİ DAB4. Tefekkür (DAB4.1. Müşahade Etme), DAB6. Tatbik Etme

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.14. Yorumlama

EĞİLİMLER E2.5. Oyunseverlik, E3.7. Sistematiçlik

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal

Öğrenme Becerileri SDB1.3. Kendine Uyarlama (Öz Yansıtma), SDB2.2. İşbirliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler D14. Saygı, D12. Sabır

Okuryazarlık Becerileri OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Temel Dinî Bilgiler

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.17. Değerlendirme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

İÇE.2.1. Çocukta inanç gelişim özelliklerini yorumlayabilme

- Çocukta inanç gelişim özelliklerini inceler.
- Çocukta inanç gelişim özelliklerini bağlamdan kopmadan dönüştürür.
- Çocukta inanç gelişim özelliklerini kendi cümleleriyle doğru ifade eder.

İÇE.2.2. Çocuğun inanç gelişimini etkileyen faktörleri müşahade edebilme

- Çocuğun inanç gelişimini etkileyen faktörlerle ilgili merak ettiklerini belirler.
- Çocuğun inanç gelişimini etkileyen faktörler hakkında sorular sorar.
- Çocuğun inanç gelişimini etkileyen faktörleri inceler.
- Çocuğun inanç gelişimini etkileyen faktörler hakkında çıkarım yapar.

İÇE.2.3. Çocuğun gelişimine göre inanç esaslarının öğretimini tatbik edebilme

- Çocuğun gelişimine göre inanç esaslarının öğretiminin nasıl uygulanacağını açıklar.
- Çocuğun gelişimine göre inanç esaslarının öğretiminin nasıl uygulanacağına dair ön hazırlık yapar.
- Çocuğun gelişimine göre inanç esaslarının öğretimini usulüne uygun icra eder.
- Çocuğun gelişimine göre inanç esaslarının öğretiminde uygulama süreçlerini değerlendirir.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Çocukta İnanç Gelişim Özellikleri
Çocuğun İnanç Gelişimini Etkileyen Faktörler
Çocuğun Gelişimine Göre İnanç Esaslarının Öğretimi

Anahtar Kavramlar

Allah (cc) tasavvuru, çocukluk, din algısı, inanç esasları, inanç gelişimi

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Çocuk ve İnanç Ünitesi'nin öğrenme çıktıları; kısa cevaplı, açık uçlu sorular, yapılandırılmış grid, tanılayıcı dallanmış ağaç, çıkış kartı, dereceli puanlama anahtarı, grup değerlendirme formu ve/veya öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

Performans görevi: Öğrencilerin inanç esaslarından birini seçmeleri sağlanır. Bu inanç esasının öğretiminde, seçtiği bir yaş dönemine göre eğitsel oyun/dijital oyun tasarlaması istenir. Hazırlanan ürün sınıfla paylaşılır ve dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin, inanç esaslarını ve Yüce Allah'a duyulan merakın ilk çocukluktan itibaren başladığını bildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin, inanç esaslarına ve Yüce Allah'a duyulan merakın ilk çocukluktan itibaren başladığına dair bilgi düzeylerini belirlemek için açık uçlu, kısa cevaplı veya çoktan seçmeli sorular sorulabilir.

Köprü Kurma

Öğrencilere, çocukların inançla ilgili ilk izlenimleri çevrelerindeki dinî tutum ve davranışlardan edindiklerini gösteren bir örnek verilebilir. Öğrencilerin, çocukluk dönemlerindeki benzer gözlemleri sorgulanarak günlük yaşamla bağlantı kurulabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları İÇE.2.1

Öğrencilere, çocukluk döneminde inanç gelişiminin önemi vurgulanır. Öğrencilerden ilk çocukluk dönemlerindeki dinî algıları ile bugünkü dinî algılarını karşılaştırmaları istenerek dikkat çekilir. Öğrencilere, çocukta inanç gelişim özellikleriyle ilgili -kolay inanırlık, ben-merkezci eğilim, insan biçimci düşünme, canlandırmacılık, kendiliğinden olan dinî deneyim- bilgi kartları verilir. Öğrenciler bu bilgi kartlarını inceler. Öğretmen rehberliğinde öğrenciler gruplara ayrılır. Gruplar, birer bilgi kartı seçer ve bu kartlardaki inanç gelişim özelliklerini tartışır **(D12.2, SDB2.2)**. Bu özellikleri günlük hayatla ilişkilendiren senaryolar yazarak onları bağlamsal bir bütünlük içinde yeni durumlara dönüştürür **(SDB1.3)**. Yazılan senaryoları sınıfta öğretmen rehberliğinde canlandırmaları istenir **(E2.5)**. Gruplar, elde ettikleri bilgileri sözlü ya da yazılı olarak kendi cümleleriyle doğru bir şekilde açıklar. Çocukta inanç gelişim özellikleriyle ilgili bilgiler açıklanırken kartopu tekniği kullanılabilir. Grupların canlandırmaları dereceli puanlama anahtarı ve/veya grup değerlendirme formu ile değerlendirilebilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında kısa cevaplı, açık uçlu sorular, yapılandırılmış grid kullanılabilir.

İÇE.2.2

Gelişim dönemlerinin, çocuğun inanç dünyasının şekillenmesinde ve dinî değerleri anlamasında önemli olduğu vurgulanır. Bir tohumun büyümesi için nelerin gerektiği sorusuyla benzerlik kurularak çocuğun inanç gelişimini etkileyen unsurlara dikkat çekilir. Öğrencilere, inanç esaslarıyla ilgili farklı yaş gruplarındaki çocukların çevrelerindeki kişilerle yaptıkları konuşmaların yer aldığı örnekler verilir. Öğrenciler verilen örnekleri inceleyerek çocuğun inanç gelişimini etkileyen faktörlerle (aile, yaş, kültür vb.) ilgili merak ettiklerini belirler **(OB5)**. Çocuğun inanç gelişimini etkileyen faktörler hakkında sorular sorar **(SDB2.3, D14.3)**. Soruları öğretmen rehberliğinde cevaplandırılarak çocuğun inanç gelişimini etkileyen faktörleri inceler. Öğrenciler, çocuğun inanç gelişimini etkileyen faktörler hakkında çıkarım yapar **(KB2.10)**. Balık kılıcı tekniği ile çıkarımlarını görselleştirerek sınıf ortamında sunar **(OB4)**. Ürün dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında kısa cevaplı, açık uçlu sorular ve tanılayıcı dallanmış ağaç kullanılabilir.

İÇE.2.3

İnanç esaslarının (Yüce Allah'a iman, peygamberlere iman, meleklerle iman, kitaplara iman, ahirete iman, kader ve kazaya iman) öğretiminde çocuğun gelişimine göre yöntemlerin kullanılması ve bu sürecin sevgi temelli bir yaklaşımla yürütülmesinin çocuğun inanç gelişimi açısından önemi vurgulanır. Öğrencilere; dua eden, Kur'an-ı Kerim okuyan ve peygamber kıssası dinleyen çocuk görselleri verilir. Çocukların hangi inanç esasını anlamaya çalıştığı sorularak dikkat çekilir. Öğrencilere, inanç esaslarının çocuğun gelişimine göre öğretimi ve örnek uygulamalarını içeren bilgi kartları verilir. Öğrenciler, bilgi kartlarını inceleyerek inanç esaslarının öğretiminin, çocuğun gelişimine göre nasıl uygulanacağını açıklar. Örnek uygulamalardan birini seçer. Seçtiği örnek uygulamaya dair ön hazırlık yapar. Öğrenciler, inanç esaslarının öğretiminin çocuğun gelişimine göre usulüne uygun icra eder **(E3.7)**. Öğrencilere, öğrenme eksiklikleri ve kavram yanlışları hakkında geri bildirim verilir. Öğrenciler, rapor hazırlayarak inanç esaslarının öğretiminin çocuğun gelişimine göre uygulama süreçlerini değerlendirir **(KB2.17)**. Raporlarını dijital bir sunum hâline getirmeleri, hazırladıkları sunumu ortak bulut depolama alanına yükleyerek tüm sınıfla paylaşmaları istenir **(OB2)**. Sunum dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme ve/veya grup değerlendirme formu ile değerlendirilebilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında kısa cevaplı, açık uçlu sorular kullanılabilir.

Öğrencilerden performans görevi olarak inanç esaslarından birini seçmeleri sağlanır. Bu inanç esasının öğretimi için seçtiği bir yaş dönemine uygun eğitsel/dijital oyun tasarlaması istenir. Hazırlanan ürün dereceli puanlama anahtarı ve/veya öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrenciden, bir inanç esasını seçip çocuğun gelişimine göre inanç değişimini gösteren poster ya da sunum hazırlaması istenebilir.

Destekleme Öğrenciye çocukta inanç gelişimiyle ilgili bir metin verilerek metindeki inanç esasını bulması istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. ÜNİTE: ÇOCUK VE İBADET

Çocuk ve İbadet Ünitesinde öğrencilerin, çocuğun gelişim özelliklerine göre ibadet algısını müşahade edebilmeleri ve ibadet öğretimi ile ilgili uygulamaları çocuğun gelişimine göre tatbik edebilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 14

ALAN BECERİLERİ DAB4. Tefekkür (DAB4.1. Müşahade Etme), DAB6. Tatbik Etme

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E2.5. Oyunseverlik, E3.8. Soru Sorma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

Sosyal-Duygusal

Öğrenme Becerileri SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D3. Çalışkanlık, D14. Saygı, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Kur'an-ı Kerim, Temel Dinî Bilgiler

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.2. Gözlemleme, KB2.15. Yansıtma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

İÇE.3.1. Çocuğun gelişim özelliklerine göre ibadet algısını müşahade edebilme

- Çocuğun gelişim özelliklerine göre ibadet algısı ile ilgili merak ettiklerini belirler.
- Çocuğun gelişim özelliklerine göre belirlenen ibadet algısı hakkında soru sorar.
- Çocuğun gelişim özelliklerine göre belirlenen ibadet algısını inceler.
- Çocuğun gelişim özelliklerine göre incelediği ibadet algısı hakkında çıkarım yapar.

İÇE.3.2. Çocuğun gelişimine göre ibadet eğitimini tatbik edebilme

- Çocuğun gelişimine göre ibadet eğitiminin nasıl uygulanacağını açıklar.
- Çocuğun gelişimine göre ibadet eğitiminin nasıl uygulanacağına dair ön hazırlık yapar.
- Çocuğun gelişimine göre ibadet eğitimini usulüne uygun biçimde icra eder.
- Çocuğun gelişimine göre ibadet eğitiminin uygulama süreçlerini değerlendirir.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Çocuğun İbadet Algısı

Çocuk Gelişimine Göre İbadet Eğitimi

Anahtar Kavramlar

çocuk gelişimi, ibadet, namaz, oruç, zekât

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Çocuk ve İbadet Ünitesi'nin öğrenme çıktıları; kısa cevaplı, açık uçlu sorular, çalışma kağıdı, 3-2-1 kartları, sanal pano, bülten panosu, gözlem formu, dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

Performans görevi: Öğrencilerden ibadetlerden birini seçmeleri istenir. Seçtiği ibadetin çocuğun sosyal-duygusal gelişimine etkisine ilişkin araştırma yapmaları; elde ettikleri bulguları sözlü sunum veya poster tasarımı yoluyla paylaşmaları istenir. Hazırlanan ürün dereceli puanlama anahtarı ve/veya öz değerlendirme formları ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin, temel ibadetleri ve çocukta ibadet algısının geliştiğini bildikleri kabul edilir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin, temel ibadetlere ve çocukta ibadet algısının geliştiğine dair bilgi düzeylerini belirlemek için açık uçlu, kısa cevaplı veya çoktan seçmeli maddelerden oluşan sorular kullanılabilir.

Köprü Kurma

Ailesiyle birlikte ibadete katılan çocuk örneği verilebilir. İbadetlerin öğrenilme sürecinde ebeveyn tutumuna dikkat çekilerek günlük yaşamla bağlantı kurulabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları İÇE.3.1

Çocukluk döneminin, bireyin dinî yaşantısının biçimlenmeye başladığı ve ibadetle ilk temasın kurulduğu gelişimsel bir süreç olduğu vurgulanır. "Teşekkür etmek, yardım etmek vb. davranışlar hakkında düşünceleriniz nelerdir?" gibi sorularla dikkat çekilir. Öğrenciler, ibadetlerden -namaz, oruç, hac, zekât, Kur'an-ı Kerim okuma vb.- birini ele alarak gelişim özelliklerine göre çocuğun ibadet algısının nasıl olabileceğini tartışır **(SDB2.1)**. Gelişim özelliklerine göre çocuğun ibadet algısı ile ilgili merak ettiklerini belirler. Çocukların gelişim özelliklerine bağlı olarak ibadetleri nasıl algıladıkları vurgulanır. Öğrencilere, ibadetlerden birine yer veren ve farklı yaşlardaki çocukların ibadet algısını yansıtan örnek olaylar sunulur **(D20.2, KB2.2)**. Öğrencilerin, çocukların ibadet algılarındaki farklarla ilgili soru sormaları sağlanır **(E3.8)**. Bu süreçte açık uçlu soru ya da sokrat tekniği kullanılabilir. Öğrencilere çocuk gelişim özelliklerine göre ibadet algılarını içeren bilgi kartları verilir. Öğrenciler bilgi kartlarından hareketle çocuğun ibadet algısının özelliklerini inceler. Çocuğun gelişim özelliklerine göre incelediği ibadet algıları hakkında çıkarımlarını içeren rapor hazırlar. Hazırlanan rapor dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında boşluk doldurma, eşleştirme ve kısa cevaplı sorulardan oluşan bir çalışma kâğıdı kullanılabilir.

İÇE.3.2

Öğrencilere, Hz. Peygamber'in yanında yetişen çocuklara -Hz. Ali, Enes b. Malik vb.- gösterdiği sevgi ve ilgiye dair örnekler verilir. Onun çocuklara yönelik merhametli ve hoşgörülü yaklaşımını düşündürmeye yönelik sorular sorularak öğrencilerin dikkatleri konuya çekilir. Örnekler üzerinden Hz. Peygamber'in merhamet, şefkat, sevgi ve hoşgörü temelli davranışları vurgulanır. Sünnete uymanın ve sünnetin günlük yaşamda çocuklara kazandırılmasının önemi üzerinde durulur. Öğrenciler, çocuğun gelişimine göre ibadetlerin nasıl öğretilebileceğine dair Hz. Peygamber ve İslam âlimlerinin yaklaşımlarından örnekler araştırır **(D3.4, OB1)**. Araştırma sonucunda gelişim özelliklerine göre çocuğa ibadetlerin nasıl verilmesi gerektiğini açıklar. Sınıf gruplara ayrılır. Gruplar, çocuğun gelişimine göre temel ibadetlerden birini seçer **(SDB2.2)**. Çocuğun gelişimine uygun İbadet ve ibadet mekânlarına hürmet -camî adabı vb.- konularına da dikkat etmeleri istenir **(D14.3)**. Namaz ibadetinin öğretiminde sesli tekrarlar, gösterip yaptırma; oruç ibadetinin öğretiminde hikâyeleştirme, drama, oyunlaştırma; hac ibadetinin öğretiminde video/animasyon, sanal gerçeklik uygulamaları; zekât ibadetinin öğretiminde kısa film, animasyon, kıssa anlatımı; Kur'an-ı Kerim öğretiminde takrir/tekrar, harf ve mahreç telaffuzu gibi yöntem ve tekniklerden faydalanılabilir. Buna göre gruplar seçtiği bir ibadeti çocuğun yaş grubuna göre nasıl uygulanacağına dair ön hazırlık yapar. Hazırlıklarını öğretmen rehberliğinde sınıfta usulüne uygun biçimde icra eder **(E2.5, KB2.15)**. Bu süreçte drama ya da eğitsel oyun kullanılabilir. Öğrenciler gözlem formu ile değerlendirilebilir. Seçtikleri ibadetleri çocuğun yaş grubuna göre uygulanmasına dair sanal panoya ya da bülten panosuna uygulama örnekleri ve açıklamalar yazmaları istenebilir. Öğrencilerin uygulama örnekleri ve açıklamalarını içeren çalışmaları 3-2-1 kartları kullanılarak değerlendirilebilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında boşluk doldurma, eşleştirme ve kısa cevaplı sorular kullanılabilir.

Öğrencilerden performans görevi olarak ibadetlerden birini seçmeleri istenir. Seçtiği ibadetin çocuğun sosyal-duygusal gelişimine etkisine ilişkin araştırma yapmaları; elde ettikleri bulguları sözlü sunum veya poster tasarımı yoluyla paylaşmaları istenir. Hazırlanan ürün dereceli puanlama anahtarı ve/veya öz değerlendirme formları ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrenciden çocuğun gelişimine göre ibadet algısını içeren kavram haritası hazırlaması istenebilir.

Destekleme "Ramazan Bayramı gelmişti. Bayram sabahında annem beni, güneş doğmak üzereyken uyandırdı. Abdestimi aldım ve annemin hazırladığı bayramlığı giydim. Babam elimden tuttu ve camiye gittik. İmam ve cemaatle selamlaştıktan sonra bayram namazını kıldık..." şeklinde bir hikâye girişi verilerek öğrencinin hikâyeyi tamamlaması istenebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. ÜNİTE: ÇOCUK VE AHLAK

Çocuk ve Ahlak Ünitesi'nde öğrencilerin; çocukta ahlak gelişim dönemlerini müşahade edebilmeleri ve farklı yaş gruplarının özelliklerine göre İslam'daki ahlaki değerleri yorumlayabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 14

ALAN BECERİLERİ DAB4. Tefekkür (DAB4.1. Müşahade Etme)

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.14. Yorumlama

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.1. Muhakeme, E3.3. Yaratıcılık, E3.8. Soru Sorma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.1 Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.3. Kendine Uyarılama (Öz Yansıtma), SDB2.2. İş Birliği

Değerler D6. Dürüstlük, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Türk Dil ve Edebiyatı

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.13. Yapılandırma, KB2.16. Muhakeme (Akıl Yürütme)

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

İÇE.4.1. Çocukta ahlak gelişim dönemlerini müşahade edebilme.

- Çocukta ahlak gelişim dönemleri ile ilgili merak ettiklerini belirler.*
- Çocukta ahlak gelişim dönemleri hakkında sorular sorar.*
- Çocukta ahlak gelişim dönemlerini inceler.*
- Çocukta ahlak gelişim dönemleri hakkında çıkarım yapar.*

İÇE.4.2. İslam'daki ahlaki değerleri yaş gruplarının özelliklerine göre yorumlayabilme.

- İslam'daki ahlaki değerler ile yaş gruplarının özellikleri arasındaki ilişkiyi inceler.*
- İslam'daki ahlaki değerler ile yaş gruplarının özellikleri arasındaki ilişkiyi bağlamdan kopmadan dönüştürür.*
- İslam'daki ahlaki değerler ile yaş gruplarının özellikleri arasındaki ilişkiyi doğru bir şekilde ifade eder.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Çocukta Ahlak Gelişimi
Çocukta Ahlaki Değerler

Anahtar Kavramlar

adalet, ahlak, değer, dürüstlük, vicdan

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Çocuk ve Ahlak Ünitesinin öğrenme çıktıları; kısa cevaplı, açık uçlu sorular, eşleştirme sorular, tanılayıcı dallanmış ağaç, kontrol listesi, dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme, grup değerlendirme, akran değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

Performans görevi: Öğrencilerden, çocukların farklı gelişim dönemlerinde adalet değerini nasıl algıladığını anlatan bir hikâye yazmaları istenebilir. Hazırlanan ürün dereceli puanlama anahtarı ve/veya öz değerlendirme formuyla değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin, ahlak kavramını ve İslam'ın ahlaka verdiği önemi bildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin, ahlak kavramını ve İslam'ın ahlaka verdiği önemi düşünmelerini sağlamak amacıyla ayet ve hadislerden örnekler verilebilir. Öğrencilere, çevrelerinde gözlemleyebilecekleri ahlaki davranışlarla ilgili sorular yöneltilebilir.

Köprü Kurma

Çocuklara karşı doğru sözlü olmanın önemini vurgulandığı hadisîşerif (Ebu Davud, "Edeb", 80.) paylaşılarak yetişkinlerin davranışlarının çocukların ahlaki gelişimini nasıl etkilediğine yönelik günlük yaşamla bağlantı kurulabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları İÇE.4.1

Çocukta ahlak gelişiminin önemine değinilir. "Sınıfta kimse görmediği hâlde yerde bulduğu kalem öğretmene teslim eden bir çocuğun ahlak gelişimi hakkında neler düşünüyorsunuz?" gibi sorularla dikkat çekilir. Ahlak gelişiminin bir süreç olduğu vurgulanır. Ahlak gelişimi ile ilgili temel kavramlara değinilir. Vicdan, sosyal öğrenme, modelle özdeşleşme, ahlaki yargı gibi temel kavramlar hakkında sorular sorularak öğrencilerde ahlak gelişim dönemlerine yönelik merak uyandırılır (**E1.1**). Bu aşamada soru turu tekniği kullanılabilir. Sınıf gruplara ayrılır. Her grup bir ahlak gelişim dönemini seçer. Seçtiği dönemle ilgili merak ettiklerini belirler (**D16.3**). Diğer gruplara ahlak gelişim dönemleriyle ilgili sorular sorar (**E3.8**). Bilgi kartları verilerek grupların ahlak gelişim dönemlerini ayrıntılı incelemesi sağlanır (**SDB2.2**). Öğrenciler, çocukta ahlak gelişim dönemleri hakkında çıkarım yapar (**KB2.16**). Gruplar çıkarım sonuçlarına uygun afiş hazırlayabilir. Hazırlanan afiş, kontrol listesi ve/veya grup değerlendirme formuyla değerlendirilebilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında eşleştirme, kısa cevaplı sorular ve tanılayıcı dallanmış ağaç kullanılabilir.

İÇE.4.2

İslam'daki ahlaki değerlere değinilir. "Yarın kıyametin kopacağını bilseniz bile bugün elinizdeki fidanı dikin" (Buhari, "Edebü'l-Müfred", 167.) hadisîşerifinde hangi ahlaki değerlerin ön plana çıktığı sorularak dikkat çekilir. Hadisîşerif ormanları ve çevreyi korumakla ilişkilendirilir (**D19.3**). Çocuk gelişiminde ahlak eğitimi vurgulanır. Öğrencilere İslam'daki ahlaki değerlerin -adalet, dürüstlük, merhamet, özgeçilik, sabır, sevgi, temizlik vb.- günlük hayatlarına yansımalarıyla ilgili örnekler vermelerini sağlayacak açık uçlu, kısa cevaplı sorular sorulur (**D6.2, SDB1.1**). Öğrencilerin verdikleri cevaplar sınıfla paylaşılır. Öğrencilere öğrenme eksiklikleri hakkında geri bildirim verilir. Bilgi kartları verilerek öğrencilerin İslam'daki ahlaki değerler ile yaş gruplarının özellikleri arasındaki ilişkiyi incelemesi sağlanır (**OB1**). Öğrencilere çocukların ahlak gelişimini konu alan hikâyeler verilir. Öğrencilerin hikâyeyi okumaları istenerek yaş gruplarının özellikleri ile İslam'daki ahlaki değerler arasındaki ilişkiyi bağlamdan kopmadan dönüştürmeleri sağlanır (**E3.1, SDB1.3, KB2.13**). Bu süreçte analogi, rol oynama gibi teknikler kullanılabilir. Öğrenciler açık uçlu sorularla değerlendirilebilir. Öğrencilerden, çocuğun gelişim özelliklerini göz önünde bulundurarak İslam'daki ahlaki değerlerin çocuklara kazandırılmasıyla ilgili eğitsel oyun tasarlama istenir (**E3.3**). Öğrenciler İslam'daki ahlaki değerler ile yaş gruplarının özellikleri arasındaki ilişkiyi doğru bir şekilde ifade eder. Hazırlanan eğitsel oyun dereceli puanlama anahtarı ve/veya akran değerlendirme formu ile değerlendirilebilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında kısa cevaplı, açık uçlu sorular kullanılabilir.

Öğrencilerden performans görevi olarak çocukların farklı gelişim dönemlerinde adalet değerini nasıl algıladığını anlatan bir hikâye yazmaları istenebilir. Hazırlanan ürün dereceli puanlama anahtarı ve/veya öz değerlendirme formuyla değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

- Zenginleştirme** Öğrenci, ahlak gelişimi üzerine yazılmış bir makaleye yönlendirilerek öğrenciden makaleyi özetlemesi ve bilgi görseli şeklinde sunması istenebilir.
- Destekleme** MEB veya DİB tarafından hazırlanan çocuğun ahlak gelişimiyle ilgili bir video izletilerek öğrencinin videoyu yorumlaması istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

